

NEWS

Visuresošā Diglotēka

2050 - Neredzamo zināšanu vizuālās attēlošanas laikmets

2026. gada 31. maijs, Tobias Engl

Tā sākas parasta diena visuresošās Diglotēkas pasaulē, gigantiskā zināšanu krātuvē ar personīgo Keeper. Kas pirms trīsdesmit gadiem vēl saucās bibliotēka, šodien vairs nav ne vieta, ne lietotne, bet ikdienas slānis. Neredzams tīkls, kas istajā brīdī sagatavo īsto informāciju istajā vietā. Kas ienāk svešā pilsētā, ienāk arī tās zināšanu telpā - satiksmes stāvoklis, iestāžu ceļi, ārkārtas punkti guļ gatavi acu kaktiņā. Kas ienāk slimnīcā, tiek vadīts pa gaitenīiem, savienots ar gaidīšanas laikiem un atzinumiem, anonīmi un tomēr personīgi. Kas apmeklē konferenci, pazīst savus sarunu biedrus pirms rokasspiediena un saprot katru valodu kā savējo. Bibliotēka ir kļuvusi par atmosfēru.

Īstais brīnums tomēr nav kolektīvais mākonis, bet intīmā zināšanu pasaule, ko katrs cilvēks nes sevī. Čips ir mazāks par smilšu graudu un daudz vairāk nekā atmiņa. Tas filtrē, šķiro, domā līdzī un paplašina apziņu un domāšanas ātrumu simt, dažreiz tūkstoš reižu. Kur agrāk lēmumam vajadzēja sekundes, cilvēks un MI tagad sekundes daļās veic simtiem apsvērumu - salīdzina piedāvājumus, apšaubā diagnozes, novērtē riskus, pārbauda līgumus. Personīgā Diglotēka nav arhīvs, bet pavadošs, padomdevējs medijs, kas nekad neguļ un papildina tieši tad, kad vajadzīgs; ne agrāk un ne vēlāk.

Ekrānu šajā pasaulē vairs nav. Tiklenes projekcija liek slāņus pār redzamo. Vērtējumi, darba laiki, ceļa rādītāji dus redzes laukā, mirkšķis liek tiem pazust. Neirālā tiešpiekļuve liek zināšanām parādīties, bez lasīšanas, bez klausīšanās. Matrix telpas sienas, galdus un griestus konferenču zālēs un operāciju zālēs padara par informējošām virsmām. Un tiem, kas vēl ietur mazu distanci, paliek viedās lēcas un brilles. Informācija visur, tieši tad, kad to vajag.

ScreenWay, toreiz mazs Minhēnes uzņēmums, sāka ar ekrānu izkāršanu tur, kur līdz tam karājās tikai papīrs... viesnīcās, vestibilos, konferenču telpās un uzgaidāmajās telpās. Kas vienkārši saucās digital signage, bija pirmais solis garā pārvērtībā. No plakaniem rādījumiem tapa asāki, savienoti, beidzot neredzami displeji; no displejiem projekcijas uz katras virsmas; tad tie atrāvās no matērijas un beigās iznira tieši apziņā. Ar šo pārvērtību uzņēmums mainīja savu vārdu: no ScreenWay tapa ScreenAway, īsi «SCAW». Klusa vārdu spēle, kas kļuva par laikmeta parakstu, jo ekrāna ceļš vienlaikus bija ceļš prom no ekrāna.

Lielu SCAW nekad nav darījusi aparatūra, bet gandrīz vecmodīga ideja. Pareizā informācija pareizajā vietā, pareizajā brīdī, pareizajam cilvēkam. «Mēs nekad neesam pārdevuši ekrānus,» saka uzņēmumā. «Mēs esam palīdzējuši viesiem justies gaidītiem, pacientiem orientēties, ceļotājiem pareizi ierasties. Šis uzdevums pastāv joprojām, tas tikai izskatās citādi.» Bet ko nozīmē mācīties, ja visas zināšanas ir izsaucamas? Vairs ne uzkrāt, bet saprast. Zināt datus ir triviāli; tos izprast, atbildēt par to sekām, atšķirt pareizo no nepareizā, tā ir šīs tūkstošgades izglītība. Diglotēka piegādā zināšanas, čips tās apstrādā; ko abi nepiegādā, ir gaume, drosme un gudrība.

Lēna vakarā aizver acis un pārslēdz savu čipu miera režīmā, veca privilēģija, nakts pavisam bez tiklojuma. Viņa paņem no plaukta grāmatu, papīrs, drukāts, smags rokā. Teikumus viņa tagad saprot lēnāk, vārdi jāuzmeklē, viņa apmaldās rindkopās. Tas ir nogurdinoši. Tas ir lēni. Tas ir brīnišķīgi. Diglotēka tur zināšanas gatavas, SCAW tās kārto un dara redzamas. Bet skaistākais, ko šī pasaule radījusi, varbūt ir tas, ka tā mums atgādina, ko nozīmē būt cilvēkam - tai būtnei, kas arī bez visuzinošām ainām vēl prot brīnīties. Laipni lūgti Diglotēkā. Pasaulē. Sevi pašā. Pie ScreenWay.